

KLJUČNE UGOTOVITVE

Raziskava EU Kids Online

Pričujoče poročilo predstavlja začetne ugotovitve iz **nove in edinstvene raziskave**, zastavljene in izvedene v skladu s strogimi standardi mreže *EU Kids Online*. Financirana je bila s strani programa Evropske komisije za varnejši internet, z namenom izboljšave baze dokazov za politike, povezane z varnostjo na internetu.

- Spomladi in poleti 2010 so bile v 25-ih evropskih državah opravljene ankete na **slučajnem stratificiranem vzorcu 25.142 otrok**, starih od 9 do 16 let, ki uporabljajo internet, ter z enim od njihovih staršev.
- **Raziskava je proučevala naslednja tveganja na internetu:** pornografija, ustrahovanje, prejetje sporočil s spolno vsebino, stiki z ljudmi, doslej nepoznanimi v živo, offline srečanja z online poznanstvi, potencialno škodljive uporabniške vsebine in zloraba osebnih podatkov.
- Izraz 'otroci' se v tem poročilu nanaša na **otroke, ki uporabljajo internet, stare od 9 do 16 let, ki prihajajo iz cele Evrope**. 'Uporabljati internet' se nanaša na vse naprave, ki jih lahko otroci uporabijo za dostop do interneta, in vse kraje, koder lahko dostopajo do interneta.

Uporaba in online aktivnosti

- **Uporaba je danes globoko zakoreninjena v vsakdan otrok:** 93% otrok, starih od 9 do 16 let, uporablja internet najmanj enkrat tedensko (60% jih internet uporablja vsak oz. skoraj vsak dan).
- **Otroci uporabljajo internet pri vedno nižjih starostih** – povprečna starost pri prvi uporabi je sedem let na Danskem in Švedskem in osem v mnogih drugih severnih državah. Če pogledamo vse države, tretjina otrok, starih 9 in 10 let, internet uporablja dnevno, ta delež pa naraste na 80% med otroci, stari 15 in 16 let.
- Najpogostejši kraj uporabe interneta je dom (87%), ki mu sledi šola (63%). Toda **dostopanje do interneta je bolj raznoliko** – 49% ga uporablja v svoji spalnici in 33% prek mobilnikov in dlačnikov. Prek dlačnika dostopa več kot eden od petih otrok na Norveškem, v Veliki Britaniji, na Irskem in Švedskem.

- **Otroci na internetu počnejo vrsto različnih in potencialno koristnih reči:** otroci, stari od 9 do 16 let, uporabljajo internet za šolsko delo (85%), igranje iger (83%), gledanje video posnetkov (76%) in pošiljanje sporočil (62%). Manj jih objavlja slike (39%) ali sporočila (31%), ki bi jih delili z drugimi, manj jih uporablja kamero (31%), spletne strani za izmenjavo datotek (16%) ali bloga (11%).
- **59% otrok, starih od 9 do 16 let, ima profil na spletnih socialnih omrežjih** – 26% tistih, starih od 9 do 10 let, 49% starih od 11 in 12 let, 73% starih od 13 in 14 let in 82% starih od 15 do 16 let. Spletno mreženje je najbolj popularno na Nizozemskem (80%), v Litvi (76%) in na Danskem (75%), najmanj pa v Romuniji (46%), Turčiji (49%) in v Nemčiji (51%).
- **Med uporabniki spletnih socialnih omrežij, jih ima 26% javne profile** – več jih ima na Madžarskem (55%), v Turčiji (46%) in v Romuniji (44%); 29% jih ima več kot 100 kontaktov, veliko pa jih ima manj.
- Od uporabnikov spletnih socialnih omrežij jih ima 43% svoj profil nastavljen tako, da ga lahko vidijo samo njihovih prijatelji. Nadaljnjih 28% poroča, da je njihov profil delno zaseben, tako da ga lahko vidijo tudi prijateljih njihovih prijateljev in mrež. **26% pa jih ima profil javen, tako da ga lahko vidi vsakdo.**

Digitalne veščine

- Zelo verjetno **pogostejša uporaba pripomore k digitalni pismenosti in veščinam za varnejšo uporabo**. Tretjina otrok, starih od 9 do 16 let (36%), pravi da trditev: "Vem več o internetu kot moji starši," zanje 'zelo drži', tretjina (31%) jih pravi, da 'delno drži', zadnja tretjina (33%) pa, da 'ne drži'.
- **Mlajšim otrokom manjka veščin in samozavesti**. Vendar pa lahko večina otrok, starih od 11 do 16 let, z nastavitvami prepreči sporočila od tistih, za katere ne želijo, da bi jih kontaktirali (64%), ali najde varnostni nasvet na internetu (64%). Okoli polovica jih zna spremeniti nastavitve zasebnosti na njihovih profilih spletnih socialnih omrežij (56%), primerjati spletne strani po njihovi kvaliteti (56%) in preprečiti nezaželeno pošto - spam (51%).

Tveganje in škoda

Tveganje ne privede nujno do škode, poročajo otroci.

Otroci, ki uporabljajo internet, so bili vprašani, ali so se srečali s katerim iz širokega razpona online tveganj, in če so se, ali jih je to zmotilo, pri čemer je bilo 'zmotilo' opredeljeno kot nekaj, kar je "povzročilo, da si se počutil neprijetno, razburjeno, ali da si se počutil, kot da tega ne bi smel videti." Ugotovitve se razlikujejo glede na značilnosti otroka (tj. starost, spol), državo in vrsto tveganja, tako da je pri posploševanju potrebno biti previden.

- **12% evropskih otrok, starih od 9 do 16 let, je na internetu nekaj zmotilo ali razburilo.** Od tega je 9% otrok starih 9 in 10 let. Vseeno pa večina otrok pravi, da ni imela neugodnih doživetij na internetu.
- **Tveganja niso nujno doživeta kot razburjajoča ali škodljiva. S slikami s spolno vsebino in sporočili s tovrstno vsebino npr. se tako sreča eden od osmih otrok, vendar v splošnem – z izjemo nekaj otrok – niso doživeta kot škodljiva.**
- **Nasprotje temu je biti ustrahovan na internetu ali prejeti nesramna ali škodljiva sporočila, kar je najmanj pogosto tveganje otrok na internetu, vendar je zanj še najbolj verjetno, da bo otroke prizadelo.**
- **Nadalje, zgolj eden od dvanajstih otrok je srečal svoj online kontakt offline, to tveganje pa ima tudi redko škodljive posledice, pravijo otroci.**
- Fantje, še posebej najstniki, so na internetu bolj izpostavljeni spolnim slikam, medtem ko je za najstnice bolj verjetno, da bodo prejele opolzka ali škodljiva sporočila. **V vsakem primeru pa je bolj verjetno, da bo deklice takšna izkušnja bolj razburila.**
- Raziskava je povprašala po širokem razponu tveganj, kot je podrobneje prikazano spodaj. Če pogleda vsa ta tveganja, se je **41% 9-16 let starih otrok srečalo z enim ali večimi od teh tveganj.**
- **Vsa tveganja naraščajo s starostjo:** 14% otrok, starih 9 in 10 let, se je srečalo z enim ali večimi od teh tveganj, odstotek pa pri otrocih, starih 11 in 12 let naraste na 33%, na 49% pri tistih, starih 13 in 14 let in 63% pri tistih, starih 15 in 16 let.

Pornografija

- **14% vseh otrok, starih od 9 do 16 let, je v zadnjih dvanajstih mesecih na internetu videlo slike, ki so »očitno seksualne – prikazujejo npr. gole ljudi ali ljudi med spolnim odnosom.«**

- Od tistih, ki so na internetu videli spolne ali pornografske slike, je enega od treh ta izkušnja zmotila, od tega pa jih je polovico (tj. eno šestino vseh izpostavljenih oz. okrog 2% vseh otrok) tisto, kar so videli, razmeroma ali zelo zmotilo.
- **Če pogledamo po medijih, je 23% otrok v zadnjih 12 mesecih videlo spolno ali pornografsko vsebino, pri čemer je internet tako pogost vir pornografije kot TV, filmi in video.**
- Za starejše najstnike je štirikrat bolj verjetno kot za najmlajše otroke, da so na internetu ali drugje videli pornografijo, slike, ki so jih videli, pa so bolj nazorne. **Vendar mlajše otroke spolne slike na internetu bolj zmotijo ali razburijo.**
- **53% od tistih, ki jih zmotile na internetu videne spolne slike, je o tem dogodku povedalo nekemu drugemu – 33% jih je povedalo prijatelju, 25% staršu. 25% jih je za nekaj časa preprosto prenehalo uporabljati internet, nekaj pa jih je zamenjalo filtrirne ali kontaktne nastavitve.**

Ustrahovanje

- **V navezavi na online ustrahovanje, je 6% otrok, starih od 9 do 16 let, prejelo opolzka ali žaljiva sporočila, 3% pa jih je takšna sporočila poslalo drugim.** Več kot polovica tistih, ki so prejeli ustrahovalno sporočilo, je to dokal ali zelo razburilo.
- Ker jih je 19% bilo ustrahovanih online in/ali online (zgolj online jih je bilo 6%), 12% pa jih je ustrahovalo nekoga drugega online in/ali offline (zgolj online jih je ustrahovalo 3%), se zdi, da se **več ustrahovanja zgodi offline kot online.**
- Večina otrok, ki je prek interneta prejelo opolzka ali žaljiva sporočila, je poiskalo podporo: samo ena patina o prejetem sporočilu ni povedala nikomur. Skoraj polovica jih je uporabila tudi online strategije – izbris žaljivih sporočil ali z nastavitvami preprečilo ustrahovalca, da stopi v stik z njimi; to zadnje so otroci videli kot učinkovito.

'Sexting'

- **15% otrok, starih od 11 do 16 let, je prek spletnih strani za izmenjave datotek prejelo "spolna sporočila ali slike ... [kar pomeni] govorjenje o spolnosti ali slike ljudi, ki so goli ali pa imajo spolne odnose," 3% pa jih pravi, da so že takšna sporočila pošiljali.**
- Od tistih, ki so prejeli takšna sporočila, jih je skoraj četrtino to zmotilo. Nadalje, od tistih, ki jih je to

zmotilo, jih je bila polovica razmeroma ali zelo razburjenih. Skupno je bil torej eden od osmih otrok, ki so prejeli takšna sporočila (skoraj 2% vseh otrok), dokaj ali zelo razburjeni zaradi spolnih sporočil.

- **Od tistih, ki so jih takšna sporočila zmotila, jih je okoli tretjina nezaželena spolna sporočila izbrisala (40%) in/ali z nastavitvami preprečila prejemanje novih sporočil od osebe, ki jih je poslala (38%).** V večini primerov je otrok rekel, da je to dejanje izboljšalo situacijo. Takšno konstruktivno soočanje s situacijo bi lahko bilo spodbujano med večimi otroci.

Srečati online poznanstva offline

- **Najbolj pogosta tvegana online aktivnost**, o kateri poročajo otroci, je komuniciranje z novimi ljudmi, ki jih še niso srečali v živo. **30% otrok, starih od 9 do 16 let, ki uporabljajo internet, je v preteklosti komuniciralo z nekom, ki ga do takrat še niso srečali v živo, kar je aktivnost, ki je morebiti tvegana, vendar je lahko zabavna.**
- **Dosti manj pogosto** otroci srečajo svoje online poznanstva offline. **9% otrok je v zadnjem letu srečalo svoje online poznanstvo offline. 1% vseh otrok (ali eden od devetih od tistih, ki so šli na srečanje) je to srečanje zmotilo.**
- Čeprav je za 9-10 let stare otroke najmanj verjetno, da bodo imeli srečanje v živo z online poznanstvom, jih še največjih delež takšno srečanje zmoti (31% od tistih, ki so ga doživeli).

Druga tveganja

- Drugo najbolj pogosto tveganje je izpostavljenost potencialno škodljivim uporabniškim vsebinam. **21% otrok, starih od 11 do 16 let, je bilo izpostavljeno eni ali večim tipom potencialno škodljivih uporabniških vsebin: sovraštvo (12%), podpora anoreksije (10%), samopoškodbe (7%), jemanje drog (7%), samomor (5%).**
- **9% otrok, starih od 11 do 16 let, je doživelo zlorabo osebnih podatkov – zlorabo njihovega gesla (7%) ali osebnih informacij (4%), ali pa so bili na internetu ogoljufani za denar (1%).**
- **30% otrok, starih od 11 do 16 let, poroča o doživetjih, povezanih s pretirano uporabo internet, kot o 'pogostih' ali 'zelo pogostih' (tj. zanemarjanje prijateljev, šolskega dela ali spanja).**

Razlike med državami

- **Če primerjamo med državami, je srečanja z enim ali večimi online poznanstvi doživelo šest od desetih otrok v Estoniji, Litvi, na Norveškem, Češkem in Švedskem.** Manjšo stopnjo tveganja najdemo na Portugalske, v Italiji in Turčiji.
- Otroci bolj pogosto poročajo, če jih je na internetu nekaj zmotilo ali razburilo na Danskem (28%), v Estoniji (25%), na Norveškem in Švedskem (23%) in v Romuniji (21%); manj pogosto pa v Italiji (6%), na Portugalskem (7%) in v Nemčiji (8%).
- Več otrok v državi uporablja internet vsakodnevno, več od teh otrok se sreča z enim ali večimi tveganji. Vendar **več uporabe prinese tudi več priložnosti in brez dvoma tudi več koristi.**
- Tudi največji razpon online aktivnost pripada otrok iz Litve, Češke, Estonije, Francije in Švedske, medtem ko je najmanjši pri otrokih z Irske in nato Turčije. Z drugimi besedami, uporaba interneta prinese tako tveganja kot priložnosti, črte med njima ni vedno preprostop otegniti.

Starševska ozaveščenost

- **Starši tistih otrok, ki so doživeli enega izmed teh tveganj, se tega pogosto ne zavedajo.**
- 40% staršev, katerih otrok je videl spolne slike, trdi, da njihov otrok tega ni videl; 56% staršev, katerih otrok je prejel opolzka ali škodljiva sporočila, trdi, da jih njihov otrok ni.
- 52% staršev, katerih otrok je prejel sporočila s spolno vsebino, trdi, da njihov otrok takšnega sporočila ni prejel; 61% staršev, katerih otrok se je v živo srečal s svojim online poznanstvom, trdi, da to njihov otrok ni storil.
- Čeprav ta tveganja vplivajo na manjšino otrok, je stopnja starševskega podcenjevanja tveganja dosti večja.

Starševsko posredovanje

- **Večina staršev se pogovarja s svojimi otroci o tem, kaj ti počnejo na internetu (70%) in ostanejo blizu, ko so njihovi otroci online (58%).** Toda eden od osmih staršev (13%) nikoli ne prakticira nobene od oblik posredovanja, po katerih smo povprašali njihove otroke.
- Več kot polovica staršev ubere tudi pozitivne korake kot je recimo svetovanje, kako se obnašati na internetu (56%), pogovor s otroci o stvarih, ki bi jih

- lahko zmotile (52%), tretjina pa je pomagala svojim otrokom, ko se je pojavila težava v preteklosti (36%)
- Starši tudi omejuje otrokovo razkritje osebnih podatkov (85%), uploadanje (63%) in downloadanje (57%).
  - Eden od dveh staršev kasneje nadzoruje svojega otroka med uporabo interneta, kar pomeni, da je to najmanj priljubljena strategija v primerjavi s pozitivno podporo, varnostno usmeritvijo in postavitvijo pravil o uporabi interneta.
  - **Uporaba tehničnih varnostnih orodij je na relativno nizki ravni: zgolj nekaj čez četrtno staršev blokira dostop ali filtrira vsebino spletnih strani (28%) in/ali sledi zgodovini otrokove dejavnosti na internetu (24%).**
  - Tako otroci (še posebej otroci, stari od 9 do 12 let) kot starši vidijo starševsko posredovanje kot koristno.
  - Večina staršev (85%) je prepričanih, da lahko pomagajo svojemu otroku, če se ta na internetu sreča z nečim, kar bi ga zmotilo. Starši so tudi prepričani v sposobnost svojega otroka, da se sooči s takšnimi stvarmi (79%), 15% pa jih trdi, da so prilagodili način posredovanja zaradi nečesa, kar je njihovega otroka zmotilo v preteklosti.
  - **Dve tretjini otrok (68%) misli, da njihovi starši vedo veliko ali dosti o njihovi uporabi interneta. A 29% pravi, da svoje starše v tem pogledu malo ignorirajo, 8% pa da jih ignorirajo dosti.**
  - Manj kot polovica (44%) otrok misli, da starševsko posredovanje omejuje, kaj lahko počnejo na internetu 11% da jih omejuje precej. Otroci v nekaterih državah se počutijo bolj omejene s starševskim posredovanjem (tj. v Turčiji, na Irskem in v Bolgariji) kot v drugih (tj. na Madžarskem in Nizozemskem). 15% bi želelo, da njihovi starši naredijo malo ali dosti več, 12% pa da dosti manj.
  - Večina staršev (73%) je prepričanih, da ni veliko ali sploh verjetno, da bi njihov otrok v prihodnjih šestih mesecih na internetu srečal kaj, kar bi ga zmotilo.
- Med posameznimi državami obstajajo velike razlike v vlogi, ki jo igrajo učitelji, od 97% učiteljev na Norveškem, ki se ukvarja z otroško uporabo interneta, do nizkih 65% v Italiji.
  - Tri četrtnine (73%) otrok pravi, da so jim njihovi vrstniki pomagali ali jih podpirali pri uporabi interneta na vsaj enega od povprašanih načinov.
  - Sovrstniki najpogosteje posredujejo na praktičen način, si recimo pomagajo poiskati ali narediti kaj, ko se pojavi težava.
  - **44% otrok pravi, da so dobili nekaj usmeritve o varni uporabi interneta od svojih prijateljev, 35% pa jih pravi, da so bili oni tisti, ki so dali takšen nasvet svojim prijateljem.**
  - **Če primerjamo vire nasvetov o varni uporabi interneta, se zdi, da se jih največ prejme od staršev (63%), nato pa od učiteljev (58%) in sovrstnikov (44%).**
  - Toda pri starejših najstnikih in pri otrocih iz revnejših gospodinjtev so nasveti učiteljev pogostejši od nasvetov staršev.
  - Drugi sorodniki (47%) so v splošnem tako komembni kot sovrstniki pri zagotavljanju nasvetov o varni uporabi interneta.
  - Informacije, ki jih otroci prejmejo prek tradicionalnih množičnih medijev (20%) so manj uporabljane, prek spletnih virov pa celo manj (12% jih je dobili varnostni nasvet na kakšni spletni strani).
  - Starši dobijo nasvete o varni uporabi nasveti predvsem od družine in prijateljev (48%), tradicionalnih medijev (32%), otrokove šole (27%), ponudnikov internetnih storitev (22%) in spletnih strani (21%).
  - Zgolj približno 9% staršev pravi, da nočejo dodatnih informacij o varni uporabi interneta. Mnogo staršev želi mnogo več informacij o varni uporabi interneta kot jih pa dejansko dobijo od šole, katero obiskuje otrok, in v manjši meri od proizvajalcev in prodajalcev.

Drugi viri varnostnih navetov

- **Okoli polovice otrok misli, da so se učitelji ukvarjali z njihovo uporabo interneta na večino od načinov, po katerih so bili povprašani, 73% otrok pa pravi, da so učitelji posredovali na vsaj enega od omenjenih načinov.**
- **Velja omeniti razlike v starosti: učitelji se najmanj ukvarjajo z uporabo interneta 9 in 10 let starih otrok.**

Implikacije za oblikovanje politik

Ugotovitve imajo implikacije za več deležnikov:

- Prioriteta za izboljšanje ozaveščenosti staršev bi morala biti na opozarjanju o naravi tveganj, s katerimi se lahko njihovi otroci soočijo na internetu, skupaj z podpiranjem dialoga in boljšanjem razumevanja med starši in otroci glede spletnih aktivnosti.
- **Starši bi raje videli, če bi dobili informacije o varnejši uporabi interneta prvo od otrokove šole, tako da bi izobraževalni sektor moral v to vložiti več truda.**

Toda, ker je starševska in otroška uporaba industrijskih orodij (kot denimo informacij o varni uporabi interneta, filtrov, gumbov za prijavo zlorab itd.) relativno inzka, se pričakuje, da bodo za boljše ozaveščanje javnosti, zaupanje in enostavnost poskrbeli tudi na strani industrije.

- S tem ko uporaba interneta postaja čedalje bolj personalizirana, tudi vloga staršev in učiteljev postaja težja. To nalaga **večjo odgovornost na industrijo**, da upravlja s tveganji, s katerimi se otroci soočajo, in da jim zagotovi orodja, s katerimi bi se pred temi tveganji lahko obranili ali se lažje soočili. Odgovornost za lastno varnost pa nalaga tudi otrokom, kar pomeni, da bi moralo obveščanje o varni uporabi interneta pri otrocih graditi samozavest, odpornost in **veščine digitalnega državljanstva**.
- **Napori industrije** pri podpori pozitivnih vsebin kot tudi varnostni na internetu bi morali biti večji. Tehnična orodja za podporo blokiranja, poročanja, filtriranja bi morala biti temelj industrijske politike varstva otrok, z namenom povečanja ozaveščenosti o teh mehanizmih ter izboljšanja njihove dostopnosti in uporabnosti, da bi jih starši on otroci lažje začeli uporabljati.
- **Otroci** bi tudi morali biti spodbujani k prevzemu odgovornosti za lastno varnost kolikor je to le mogoče, s poudarkom na odgovornem vedenju in digitalnem državljanstvu. .
- S tem ko mnogi otroci ne poročajo o soočanju s tveganji, po katerih so bili povprašani, še manj pa so jih ta zmotila ali razburila, bi morala prihodnja varnostna politika ciljati vire in vodenje, koder sta ta še posebej potrebavana – predvsem pri **mlajših otrocih**, ki uporabljajo internet.
- **Učenje digitalnih veščin** je potrebno osvežiti in tudi nadalje podpirati v smislu učenja, zaščitnih funkcij in in delovanja aplikacija, da bi vsi otroci dosegli vsaj minimum osnovnega standarda in da bi preprečili digitalno izoliranost in pomanjkanje potrebnih veščin med otroci. To bi moralo tudi ciljati širjenje razpona aktivnosti, s katerimi se ukvarjajo otroci, saj mnogi ne izkoriščajo kreativnih priložnosti, ki jim jih ponuja internet.
- Ker je manj kot polovica otrok, starih od 9 do 16 let, zadovoljnih s stopnjami internetne oskrbe, ki jim je nudena, pri čemer je še manj takšnih med mlajšimi otroci, je na vse akterjih odgovornost, da zagotovijo **boljšo dostopnost starostno primernih pozitivnih vsebin**, še posebej v manjših jezikovnih skupnostnih.

Opomba o metodologiji

- Pričujoče poročilo je **delo raziskovalne mreže EU Kids Online**, ki jo koordinira London School of Economics, z raziskovalnimi skupinami v vsaki od 25 držav in z mednarodnim panelom svetovalcev.
- Prvotne ugotovitve iz tega poročila so bile predstavljene na Safer Internet Forum 21.10.2010. Sedanja verzija poročila predstavlja ugotovitve raziskave v vseh 25 državah.
- **Države, vključene v raziskavo EU Kids Online, so:** Avstrija, Belgija, Bolgarija, Ciper, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Grčija, Madžarska, Irska, Italija, Litva, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovenija, Španija, Švedska, Turčija in Velika Britanija. Razen, če ni izrecno poudarjeno, so ugotovitve povprečja vseh držav.
- Kot vemo, je še posebej težko meriti zasebne in zoprne vidike otrokove izkušnje. Anketa je bila opravljena v njihovih domovih v obliki osebnega intervjuja. Vključevala je razdelek z občutljivimi vprašanji, ki so ga izpolnili otroci sami, da bi se izognili morebitnemu prisluhu staršev, drugih članov družine ali anketarja.
- Za **podrobne podatke o projektni metodologiji**, gradivu, poročilu o terenskem delu in o raziskovalni etiki, obiščite www.eukidsonline.net.

Internet in slovenski otroci

- Raziskava je pokazala, da nekaj več kot **74% slovenskih otrok uporablja internet vsak dan ali skoraj vsak dan**. Uporaba se s starostjo povečuje. V povprečju na internetu preživijo **99 minut na dan**. Tisti, stari od 9 do 10 let, na internetu preživijo približno 1 uro na dan. Skoraj 60% otrok internet uporablja v svoji sobi ali v katerem drugem zasebnem prostoru.
- Otroci internet uporabljajo za različne aktivnosti. **Za šolske potrebe je internet v zadnjem mesecu uporabljalo 65% otrok**, 85% je v zadnjem mesecu gledalo video izseke (npr. na spletni strani YouTube), 52% je na internetu objavilo slike, videe ali glasbo. Spletno pošto je v zadnjem mesecu uporabljalo skoraj 70% otrok.
- Uporaba spletnih socialnih omrežji (npr. Facebook, MySpace ...) je med slovenskimi otroci precej razširjena. **Okoli 76% slovenskih otrok ima na spletnih socialnih omrežjih svoj profil**. Med tistimi,

starimi od 9 do 10 let, je takih 47%, med tistimi, ki so stari od 11 do 12 let, 67%, svoj profil ima tudi 89% tistih, ki so stari od 13 do 14 let in skoraj 92% tistih, ki so stari od 15 do 16 let.

- Malo manj kot polovica otrok ima na svojem profilu več kot 50 stikov. **Javni profil ima 22% otrok, okoli 43% otrok pa ima zaseben profil**, kar pomeni, da ga lahko vidijo zgolj prijatelji/stiki. Približno 18% otrok s profilom na spletnem socialnem omrežju ima na njemu med drugim objavljeno tudi svojo telefonsko številko ali domač naslov.
- **26% otrok je imelo stik/ so komunicirali z osebami, ki jih v živo prej niso poznali.** Med tistimi, starimi od 11 do 12 let, je bilo takih 20%, med otroci, starimi od 13 do 14 let, okoli 24%, med tistimi, starimi od 15 do 16 let, pa je na spletu stik z neznanci imelo 29%.
- 43% slovenskih otrok se je že kdaj sestalo z osebo, ki je predhodno niso poznali v živo. **23% teh otrok se je v preteklem letu sestalo s 5 osebami ali več.** Najpogosteje so otroci osebe, s katerimi so se sestali, spoznali prek spletnih socialnih omrežji. Pri 42% je šlo za starejšega najstnika (mlajšega od 20 let), ostali pa so se sestali z vrstniki.
- Delež otrok, ki so se sestali z neznancem, je dokaj visok, izkazalo pa se je, da je velika večina, skoraj 86% otrok, nekemu povedala o svoji nameri. V večini so o tem obvestili vrstnike, **29% otrok je na srečanje nekdo spremljal.**
- Nekateri otroci imajo s srečanji slabe izkušnje. **67% otrok je namreč povedalo, da jim je oseba, s katero so se srečali, rekla nekaj žaljivega/bolečega**, 66% od teh je to dokaj do zelo razburilo. 80% se je o tem pogovorilo s svojimi vrstniki.
- Rezultati so pokazali, da je kar **83% otrok je prepričanih, da znajo najti informacije o tem, kako varno uporabljati internet.** Nastavitve zasebnosti na spletnih straneh mreženja zna spremeniti 79% otrok. To zna storiti 56% najmlajši, starih od 9 do 12 let. Enak delež jih zna prav tako izbrisati zgodovino brskanja
- Izkazalo se je, da večina staršev ni pretirano zaskrbljena zaradi otrokove uporabe interneta in možnosti, da z njim tam v stik stopi neznanec. Takšnih je nekaj manj kot 22% staršev. Prav tako je **zgolj četrtnina staršev pravi, da jih skrbi, da bi otrok videl neprimerne vsebine na internetu.**
- Okoli 67% staršev se z otrokom pogovarja o tem, kaj le ta počne na spletu. **59% staršev je v času, ko otrok uporablja internet, nekje v bližini, ob otroku v**

času uporabe sedi 22% staršev. Več kot polovica staršev je svojem otroku svetovala, kako varno uporabljati internet in kako naj se obnaša do drugih ljudi na spletu.

- **Večinoma starši ne omejujejo otrokove aktivnosti na internetu.** 70% staršev dovoljuje, da otrok uporablja program za takojšnje sporočanje (MSN...) kadar hoče, 12% pa dejavnost nadzirajo oziroma mora otrok dobiti dovoljenje za uporabo. Prav tako starši ne omejujejo gledanja video izsekov ter snemanja filmov in glasbe. Otroci na internetu ne smejo deliti svojih osebnih informacij, takih je 54%, pol manj (26%) staršev pa otrokom prepoveduje izmenjavo slik, videov in glasbe z drugimi.
- **Velika večina staršev ne uporablja zaščitnih mehanizmov.** Tako programsko opremo za sledenje spletnih strani, ki jih otrok obišče, uporablja 9,4% staršev, storitev, ki omejuje čas, ki ga otrok preživi na internetu 8,6% in programsko opremo za filtriranje ali preprečevanje nekaterih spletnih strani 13,7% staršev.

KONTAKT

Bojana Lobe

*Center za metodologijo in informatiko
Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani
Kardeljeva pl. 5, Ljubljana, Slovenija
Tel: + 386 1 5805 101
e-mail: bojana.lobe@fdv.uni-lj.si*